

Coperta: arh. Daniel Munteanu

Sursa ilustrațiilor copertei: Wikimedia Commons:

- 1) Albert Einstein, fotografie din anul 1947;
- 2) Fotomontaj cu portretele lui Iosif Stalin și Adolf Hitler;
- 3) Bill Gates, aprilie 2010, discurs la Departamentul Trezoreriei SUA.

Titlul original: *People Who Changed the World*

Copyright © 2005 by Rodney Castleden. First published in Great Britain by Little, Brown Book Group Ltd in 2005.

© 2015 Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii METEOR PUBLISHING.

Contact:

Tel./Fax: 021.222.83.80

E-mail: editura@meteorpress.ro

Distribuție la:

Tel./Fax: 021.222.83.80

E-mail: carte@meteorpress.ro

www.meteorpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CASTLEDEN, RODNEY

Oameni care au schimbat lumea / Rodney Castleden ;

trad.: Mihaela Văcariu. - București : Meteor Publishing, 2015

2 vol.

ISBN 978-606-8653-30-3

Vol. 2 : De la Beethoven la Bill Gates. - ISBN 978-606-8653-32-7

I. Văcariu, Mihaela (trad.)

008(100):929

Opiniile prezentate în acest volum aparțin autorului. Informația este furnizată pornind de la premisa că cititorii vor avea răspunderea de a-și forma propriile puncte de vedere asupra chestiunilor discutate; ei sunt sfătuiți să consulte un specialist pentru a verifica toate reprezentările, afirmațiile și informațiile obținute din această carte.

Rodney Castleden

Oameni care au schimbat lumea

Vol. II

De la Beethoven la Bill Gates

Traducere din limba engleză
de Mihaela Văcariu

Cuprins

IV. LUMEA SECOLULUI AL XIX-LEA	9
Napoleon Bonaparte	10
Ducele de Wellington	12
Ludwig van Beethoven	17
Richard Trevithick	19
Elizabeth Fry	21
Robert Owen	23
Simón Bolívar	27
Arthur Schopenhauer	30
Louis Daguerre	31
Michael Faraday	33
William Henry Fox Talbot	35
Isambard Kingdom Brunel	36
Louis Agassiz	38
Thomas Cook	40
Abraham Lincoln	42
Charles Darwin	46
Cyrus McCormick	51
Elisha Otis	52
Charles Dickens	53
Richard Wagner	57
Karl Marx	59
Louis Pasteur	64
Heinrich Schliemann	67
Joseph Lister	73
Lev Tolstoi	75
Gottlieb Daimler	79
John Boyd Dunlop	80
Émile Zola	82
Henry Morton Stanley	84
Karl Benz	89

Thomas Edison	90
Alexander Graham Bell	93
W. G. Grace	94
Friedrich Alfred Krupp	96
Oscar Wilde	98
V. LUMEA MODERNĂ	103
Sigmund Freud	104
Împăratul Wilhelm al II-lea	107
Frank Lloyd Wright	111
Orville Wright	113
Wilbur Wright	115
Marie Curie	115
Țarul Nicolae al II-lea	117
Mohandas Gandhi	120
Vladimir Ilici Lenin	124
Bertrand Russell	129
Guglielmo Marconi	132
Arnold Schoenberg	134
Winston Churchill	136
Carl Gustav Jung	142
Mohammed Ali Jinnah	148
Iosif Stalin	150
Albert Einstein	157
Marie Stopes	160
Pablo Picasso	161
James Joyce	164
D. H. Lawrence	167
Le Corbusier	169
Irving Berlin	172
Ludwig Wittgenstein	174
Adolf Hitler	176
Charlie Chaplin	182
Jomo Kenyatta	184
Jawaharlal Nehru	186
Mao Zedong	188
Walt Disney	192

Richard Rodgers	194
Gregory Pincus	195
Robert Oppenheimer	197
Maica Tereza	198
Jesse Owens	199
Joan Littlewood	200
Francis Crick	202
John F. Kennedy	203
Spike Milligan	205
Billy Graham	207
Nelson Mandela	208
Leonard Bernstein	211
Edmund Hillary	213
Papa Ioan Paul al II-lea	215
Robert Maxwell	218
Peter Sellers	222
Marilyn Monroe	224
Bill Haley	226
Fidel Castro	227
Che Guevara	229
Martin Luther King	231
Mihail Gorbaciov	233
Elvis Presley	236
Germaine Greer	238
John Lennon și Paul McCartney	239
Bob Geldof	243
Bill Gates	247
Tim Berners-Lee	249
Osama bin Laden	250
<i>Index de nume</i>	255

S-a născut la Ajaccio, în anul 1769, și a murit în insula Sf. Elena, în anul 1821.

A fost împăratul și eroul național al Franței.

REALIZĂRI:

A fost promovat la gradul de general la vârsta de 26 de ani.

A îmbunătățit sistemul de educație din Franța.

A reorganizat guvernul Franței.

A furnizat Franței un nou cod de legi.

A readus ordinea în Franța după haosul revoluției.

Franța modernă datorează foarte mult reformelor sale inovatoare și centralizatoare.

A rămas în memoria Franței ca un mare erou.

A încercat să cucerească și să unească Europa.

A generat și hrănit idealul unei uniuni europene care avea să fie reînviat în secolul al XX-lea.

A lăsat moștenire un bilanț sinistru de morți și distrugeri.

1804 – S-a încoronat el însuși împărat al Franței.

1808 – A invadat Spania.

1812 – A invadat Rusia.

1815 – A avut o scurtă revenire la putere înainte de înfrângerea de la Waterloo.

NAPOLEON BONAPARTE S-A născut la Ajaccio, în Corsica, fiind cel de-al doilea fiu al lui Charles Bonaparte. Napoleon a primit educație militară gratuită în Franța, studiind mai întâi limba franceză la Autun înainte de intrarea la școala militară de la Brienne și Paris. I s-a încredințat gradul de locotenent-secund de artilerie în regimentul lui la Fère, care își avea garnizoana în Valence, din sudul Franței. În perioada petrecută la Auxonne, a fost martor al începutului Revoluției Franceze, dar, preocupat mai mult de Corsica decât de Franța, Napoleon a plecat acasă în permisie pentru a organiza o revoluție acolo. În 1792, a revenit prea târziu la regiment și a fost consemnat o perioadă.

În 1793, a fost desemnat la comanda artileriei din Toulon și promovat. La căderea lui Robespierre, în anul 1794, fiind acuzat de conspirație din cauză că-i fusese prieten în tinerețe, Napoleon a fost arestat, fiind apoi eliberat din lipsă de dovezi. În 1795, a ajutat la înfrângerea susținătorilor

contrarevoluției din Paris, deschizând focul asupra unei mulțimi la Tuileries, după care, în 1796, a fost numit în fruntea armatei franceze din Italia. Era un soldat cu prea evidente calități militare și a urcat foarte rapid în rang, ajungând general la vârsta de 26 de ani.

Din punctul de vedere al Directoratului, guvernul francez, succesul raportat în ocuparea nordului Italiei îl plasase într-o poziție periculoasă de înaltă în admirația populară. S-a sugerat, poate pentru a-l împinge spre eșec, să preia comanda armatei și să invadeze Anglia, dar dându-și seama de inutilitatea unei astfel de acțiuni în condițiile în care flota britanică deținea supremația pe mare, Napoleon a reușit să evite cu inteligență capcana, propunând în schimb invadarea Egiptului, pentru blocarea rutei comerciale britanice spre India, plan eșuat însă în momentul distrugerii flotei franceze de către Nelson, în 1798. În anul 1799, Napoleon a revenit pe neașteptate în Franța, preluând puterea cu îndrăzneala sa caracteristică, intrând în marș în clădirile guvernului însoțit de gărzile de corp, eliberând din funcție Consiliul celor 500 și desemnând trei consuli care să conducă Franța, printre care și el însuși. Napoleon s-a aflat timp de 15 ani la conducerea Franței, încoronându-se împărat în anul 1804. A introdus multe reforme în Franța, printre care un sistem superior de educație, un guvern reorganizat, un nou cod de legi, restaurând ordinea. Franța modernă datorează mult acestor reforme centralizatoare.

Politica militară agresivă a lui Napoleon împotriva restului Europei a avut totuși un efect distrugător. Cu uriașa sa armată de peste două milioane de combatanți, a provocat imense pierderi de vieți omenești și suferințe incalculabile. Războiul neîncetat cu Marea Britanie, luptele din Europa Centrală, Sistemul Continental (blocada comercială îndreptată împotriva Marii Britanii), invadarea Spaniei în 1808 și dezastruoasa invazie a Rusiei din anul 1812, toate acestea au slăbit Franța și au contribuit, în cele din urmă, la căderea lui Napoleon.

Victoria britanică obținută de Nelson în bătălia de la Trafalgar din 1805 a salvat Marea Britanie de o invazie franceză. În 1813, Napoleon a fost înfrânt la Waterloo de către forțele militare britanice și prusace reunite sub comanda lui Blücher și Wellington, după care au urmat abdicarea și exilul pe insula Sf. Elena din Atlanticul de Sud, unde a și murit (poate otrăvit), în anul 1821.

Nu în ultimul rând din cauza „martiriului” din insula Sf. Elena, Napoleon este încă un mare erou în memoria Franței, idealizare postumă.

de care era de altfel și conștient, după cum reiese din propriile spuse: „Ce roman a fost viața mea”. Romanul acesta era unificarea Europei, ideal în care Napoleon urma unei lungi procesiuni de idealiști politici care au alergat după Fata Morgana a Europei Unite. Efectul avut asupra Europei ca întreg s-a depărtat însă cu mult de viziunea sa romantică, și a lăsat ca moștenire continentului european moarte și ruină.

DUCELE DE WELLINGTON

S-a născut la Dublin, în anul 1769, și a murit la Walmer, în anul 1852.

A fost general și om de stat, învingătorul de la Waterloo.

REALIZĂRI:

A reprezentat o forță în cea mai mare parte reacționară, antireformistă în politica britanică.

A sprijinit consolidarea controlului britanic asupra sudului Indiei.

A câștigat Războiul Peninsular.

A provocat înfrângerea finală a lui Napoleon.

1803 – A învins bandele Mahratta și a ocupat Poona.

1808 – I-a apărat pe portughezi împotriva francezilor.

1809 – A câștigat bătălia de la Talavera.

1812 – A câștigat bătălia de la Salamanca, punând capăt Războiului Peninsular.

1814 – A negociat încheierea oficială a Războiului Peninsular, de la Toulouse.

1814 – A devenit duce de Wellington.

1815 – A câștigat bătălia de la Waterloo.

1827 – A devenit prim-ministru al Marii Britanii.

1834 – A refuzat solicitarea regelui William al IV-lea de a deveni prim-ministru pentru a doua oară; a devenit ministru de externe în guvernul condus de Peel.

ARTHUR WELLESLEY, primul duce de Wellington, s-a născut la Dublin, în 1769, și era cel de-al patrulea fiu al lui Garrett Wellesley, primul conte de Mornington. Familia era înrudită cu Wesley cel evanghelic, Wesley fiind ortografia utilizată până la 1790, când au schimbat-o în Wellesley. Tânărul Arthur n-a fost un elev foarte bun și a studiat foarte puțin la Chelsea, Eton sau Bruxelles. Perioada petrecută la o școală militară din Anvers s-a soldat cu desemnarea, în 1787, ca aspirant

în regimentul 73 Highlanders. Era oarecum diletant și fără vreo anumită obligație de credință, mutându-se la regimentul 76 infanterie, apoi la 41, pe urmă la regimentul 12 cavalerie ușoară și 58 infanterie. Toate transferurile acestea au adus după sine mai multe promovări, Wellesley ajungând acum la rangul de căpitan.

Până la acel moment, cariera militară a lui Arthur Wellesley nu părea să ajungă pe înalte culmi, iar în ceea ce privește perspectiva de căsătorie, și aceasta arăta la fel de mediocră. Ducele aspira la mâna Katherinei Pakenham. Deși era aghiotantul a doi viceregi ai Irlandei (ceea ce implica prea puține îndatoriri la regiment) și reprezenta comitatul Trim în Parlamentul Irlandez, Wellesley nu avea o situație financiară prea bună – fapt care îl împiedica să o ia în căsătorie pe lady Katherine. La momentul respectiv, fratele lui, Richard, îi cumpărase gradul de locotenent-colonel și comanda regimentului 33 infanterie. Arthur era în campanie împreună cu regimentul pe Ems, în 1794. În 1797, regimentul lui a fost trimis în India, Arthur Wellesley având gradul de colonel plin, iar poziția fratelui său, sosit peste câteva luni ca guvernator-general al Indiei, avea să-i permită să-i facă și mai multe favoruri în carieră.

În timp ce Napoleon câștiga teren în Europa și obținea victorii în Egipt, Arthur Wellesley era trimis în India de Sud ca să negocieze cu Tippoo Sahib la Mysore. Era comandant de brigadă sub ordinea generalului George Harris și s-a descurcat de minune în tot cursul acestei expediții și apoi ca administrator al teritoriului nou ocupat. Fratele lui l-a numit comandant militar și politic suprem în Mysore. Wellesley a organizat o campanie militară împotriva lui Doondiah, o căpetenie de tâlhari, fugărit de Wellesley și alungat din Mysore în teritoriul Mahratta, unde Wellesley l-a urmărit mai departe. Campania acestuia împotriva lui Scindia și Holkar a condus la capturarea orașului cheie Poona, în 1803. Despoții războinici din Mahratta au fost învinși la Ahmednagar, iar Wellesley a câștigat victoria definitivă la Argaum.

Perioada petrecută în India a marcat o schimbare semnificativă în Wellesley – irosea mai puțin timp, își lua cariera mai în serios, a renunțat la jocul de cărți și cântatul la vioară. Avea o nouă perspectivă. Totodată, dădea dovadă de o înțelegere fină a mentalităților orientale. Personalitatea deosebit de charismatică a lui Wellesley s-a dezvăluit pentru prima dată în timpul campaniei din Mahratta, când a dobândit un ascendent personal asupra localnicilor, nu numai prin superioritatea militară, ci și prin

cunoașterea modului de negociere cu aceștia. Pentru Wellesley, marșul către Poona și capturarea orașului au reprezentat un succes total.

În 1805, Wellesley a revenit în Marea Britanie, unde acum era considerat un om de succes și a putut să o ia în căsătorie pe lady Katherine Pakenham, în 1806. „Kitty” Pakenham avea să-i dăruiască trei fii și trei fiice.

Fie dintr-o reală dorință de realizare a unei cariere politice, fie în căutarea unui statut social, ambițiosul Wellesley ocupă acum un loc în Parlament ca reprezentant al circumscriptiei Rye din comitatul Sussex la Westminster, iar în 1807 ajunge secretar pentru Irlanda. În același an, s-a alăturat expediției din Copenhaga, învingându-i pe danezi. În 1808, a fost trimis în ajutorul portughezilor împotriva francezilor, înfrângându-l pe Junot la Rolica și câștigând apoi o altă victorie la Vimeiro. Întors în Anglia pentru a-și relua îndatoririle de parlamentar, a fost rechemat în Peninsula Iberică în 1809, după retragerea lui Moore la Corunna. Wellesley și-a asumat comanda supremă în peninsulă. În acest moment crucial, Wellesley a devenit unul din comandanții-cheie ai războaielor napoleoniene.

Din cauza unei gafe, acesta a fost la un pas de a pierde bătălia de la Talavera din 1809, dar a remediat situația. Pentru victoria de la Talavera, i s-a acordat rangul de pair. Bătălia de la Salamanca din 1812 a fost o victorie de mai mare valoare. Treptat, determinarea lui Wellesley a reușit să-i alunge pe francezi din Spania. Acesta înțelegea destul de bine geografia peninsulei pentru a-și da seama că Napoleon nu putea menține la nesfârșit o armată numeroasă într-o țară ostilă. Cea mai mare parte a Spaniei era prea săracă pentru a hrăni o armată. Dacă Wellesley rezista suficient de mult timp, cu sprijinul spaniolilor, putea supraviețui oricărei armate franceze, oricât de mare. Și a avut dreptate. În 1814, la Toulouse, s-a obținut o recunoaștere oficială a retragerii francezilor din Peninsula Iberică.

În Anglia, comportamentul lui Wellesley în războiul din Peninsula Iberică a fost aclamat ca un mare succes și el a fost recompensat cu rangul de duce de Wellington.

Napoleon era considerat învins și cu totul îndepărtat din cale, dar evadarea sa de pe insula Elba după câteva luni a pus iar Europa pe picior de război. Wellington s-a întors în grabă de la Congresul de la Viena pentru a prelua comanda unei armate rapid constituite și care urma să se ocupe de Napoleon, armată pe care el o numea „scandaloasa armată”. Wellington avea un comportament mai aspru, dar plăcut cu propriii

oameni, tachinându-i cu afecțiune. La rândul lor, aceștia țineau la el, deseori întâmpinându-l la inspecții scandând la unison „Nas! Nas! Nas!”, porecla căpătată din cauza nasului foarte coroiat al lui Wellington.

Într-un fel sau altul, Napoleon adunase o armată uriașă, care i-a înfrânt pe Blücher și pe soldații săi germani în bătălia de la Ligny. Părea că, la urma urmei, Napoleon putea obține victoria finală. Wellington a ales să-i țină piept la Waterloo, un câmp de luptă cercetat cu mare atenție într-o recunoaștere prealabilă. Wellington a fost aproape să piardă bătălia de la Waterloo, care a avut loc la 18 iunie 1815, dar Blücher a ajuns la timp, după un marș eroic în fruntea armatei germane, iar forțele aliate împreună au pus pe fugă armata lui Napoleon. Rezultatul a fost decisiv: înfrângerea finală a lui Napoleon și debutul unei lungi perioade de pace.

Wellington a fost tratat ca un mare erou național, i s-a oferit un conac la țară (Strathfield-saye) și un loc în guvern ca general al artileriei. Atunci a început cea de-a doua carieră a lui Wellington, mai puțin încununată de succes, cariera sa de după Waterloo. În 1829, l-a ajutat pe Robert Peel în reorganizarea forței polițienești metropolitane. Politica lui Wellington era evitarea amestecurilor în afară, dat fiind faptul că Marea Britanie nu posedă o armată suficient de mare ca să-și impună voința. Era o lecție pe care o învățase la Waterloo, unde avusese nevoie de ajutorul lui Blücher pentru a învinge. La intervenția lui Canning, care dorea să angajeze Marea Britanie, Franța și Rusia în demersul de a impune Turciei recunoașterea autonomiei Greciei, acesta a demisionat.

În 1827, Canning a murit, guvernul Ripon a căzut, iar regele a apelat la duce, numit acum Ducele de Fier, să formeze guvernul, Wellington ajungând prim-ministru. Politicile adoptate i-au îndepărtat pe Huskisson și pe liberali, dar Wellington a sprijinit cauza emancipării catolicilor, ceea ce a condus la un duel fără vărsare de sânge cu contele de Winchelsea. A refuzat să intervină în est după Navarino, ceea ce a determinat pierderea susținerii unei mari părți din partid. A avut ghinionul de a fi un conservator inflexibil într-o vreme în care multe lucruri se cereau vehement schimbate. S-a opus extinderii necalificate a francizei; nu credea în votul universal, ceea ce l-a făcut extrem de nepopular. La aniversarea bătăliei de la Waterloo, o gloată i-a spart geamurile reședinței din Londra, Apsley House, pentru a arăta ce gândea acum poporul despre eroul lor național.

În criza politică din 1834, regele l-a chemat din nou pe Wellington să formeze guvernul, de data aceasta fiind vorba de o rugămintă personală

și nu un simplu act formal. Deși cu șovăială, Wellington a agreat o soluție de compromis, propunându-l pe Peel în fruntea noului guvern, iar el să i se subordoneze ca ministru de externe. În perioadele în care Peel era în străinătate, Wellington îndeplinea temporar rolul de coordonator al tuturor secretarilor de stat. La revenirea la putere a lui Peel în alegerile din 1841, Wellington a fost desemnat ministru fără portofoliu în cabinetul acestuia. Fără a fi un politician popular, Wellington era potrivit ca înalt demnitar datorită onestității sale pline de principii. De la primele sale misiuni, orice spunea Wellington putea fi luat cu titlu de încredere – niciun fapt nu era prezentat eronat.

În 1846, apropiindu-se de 80 de ani, Wellington s-a retras din viața publică, dar tot mai era copleșit cu onoruri și funcții. În 1848, a fost numit Înalt Conetabil al Angliei, sarcina sa fiind organizarea armatei împotriva demonstrațiilor cartiștilor din Londra, rol emblematic într-un fel – reprimarea curată, directă și oficială a reformei. În calitatea sa de Warden of Cinque Ports, ducelui de Wellington i s-a oferit o a treia reședință – castelul Walmer, acesta ținând foarte mult la frumoasa fortăreață în formă de trifoi, construită de Henric al VIII-lea, poate datorită faptului că austeritatea simplă și funcțională a clădirii îi aducea aminte de zilele mai fericite de pe când era soldat. Petrecea cât putea de mult timp la castelul Walmer.

Ultimii ani au fost împăcați și impresionanți. Era un bătrân foarte plăcut. Cu mulți ani în urmă, am întâlnit un bătrân cadru universitar de la Oxford, care mi-a istorisit o întâmplare încântătoare despre „Ducele de Fier”, și doar la a doua mână. Pe când era copil, tatăl său îl întâlnise pe bătrânul duce și, mai mult decât atât, se și jucase cu el. Luând cina cu părinții acestuia se pare că ducele se dusesse să le spună noapte bună băiatului și surorii lui mai mici, prilej cu care a reconstituit cu ei bătălia de la Waterloo, într-o bătaie dezlănțuită cu perne, fiind așa de impresionat de tactica lor, încât s-a oferit să-i avanseze. „O să vă fac generali într-o armată de-a mea”. Băiatul nu-și mai încăpea în pene, dar surioara lui e ezitat: „Eu nu-s decât o *tetiță*, domnule duce!”

Ducele de Wellington a murit la Walmer, în 1852, fiind înhumat în catedrala St. Paul, după impresionante funeralii de stat.

Wellington a avut o mare contribuție la consolidarea ocupației britanice în India, ajutând la cucerirea Deccanului de Sud. El a câștigat totodată și războiul din peninsula, alungând armata franceză din Spania.

Principală sa realizare a fost fără îndoială epocala victorie de la Waterloo, care a pus capăt dominației lui Napoleon asupra Europei și a deschis o nouă eră în istorie. Oricât de bun prim-ministru ar fi fost Wellington pentru Marea Britanie a secolului al XVIII-lea, într-o perioadă în care erau necesare reforme, acesta era genul de mare personalitate plasată unde nu trebuia și când nu trebuia. S-a opus din răspuțeri legii reformei. „Ducele de Fier” a fost o mare personalitate a Marii Britanii din secolul al XIX-lea – un erou național de aceeași anvergură cu Nelson, dar, din punctul de vedere al reputației sale, poate că tragedia lui a fost că nu a murit la Waterloo.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

S-a născut la Bonn, în anul 1770, și a murit la Viena, în anul 1827.

A fost compozitor german.

REALIZĂRI:

A fost primul compozitor romantic.

A făcut legătura între tradițiile muzicale ale secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea.

A devenit un simbol al luptei eroului romantic împotriva unor mari dificultăți.

1804 – Simfonia a III-a

1805 – Fidelio

1824 – Simfonia a IX-a

LUDWIG VAN BEETHOVEN s-a născut la data de 16 decembrie 1770, la Bonn, oraș în care atât tatăl cât și bunicul lui erau cântăreți în serviciul prințului elector de Colonia. Primul profesor de muzică al lui Beethoven a fost ambițiosul, asprul și instabilul său tată, care s-a străduit să-l transforme într-un al doilea Mozart. Prima apariție a lui Beethoven ca mic pianist minune s-a petrecut pe când acesta avea opt ani, mai târziu având să devină cântăreț la clavecin în orchestra prințului elector.

În 1787, Beethoven se găsea la Viena, unde a luat probabil câteva lecții de la Mozart, întrerupte din păcate de vestea morții mamei sale, care l-a obligat să revină la Bonn. În 1789, Beethoven cânta la violă în orchestra operei. L-a întâlnit pe Haydn în 1790 și, doi ani mai târziu, „Tata” Haydn a acceptat să-i dea câteva lecții, la Viena, după care

Beethoven s-a mutat definitiv în acest oraș. Relațiile care începuseră atât de promițător cu Haydn n-au evoluat, din nefericire, conform așteptărilor – Beethoven era arogant și lipsit de bune maniere, în plus, apăruse într-un moment nepotrivit. Moartea lui Mozart, pe care Haydn îl considera cel mai mare muzician al tuturor timpurilor, i-a provocat un profund șoc acestuia, iar coincidența celor două evenimente – moartea lui Mozart și sosirea lui Beethoven – i-au părut lui Haydn o confirmare a faptului că soarele muzicii apusese.

La 1802, sfârșitul „primei” perioade de compozitor a lui Beethoven, scrisese trei concerte pentru pian și două simfonii. Perioada „de mijloc” a produs remarcabilul optimism și eroism al *Simfoniei a III-a* din 1804, încă două concerte pentru pian și unica sa operă, *Fidelio*, în anul 1805, în timp ce se lupta cu surzenia din de în ce mai accentuată și cu o serie de istorii nefericite de dragoste.

Viața particulară a lui Beethoven a fost o harababură totală – era dezordonat, murdar, certăreț, arogant și irosea o mulțime de timp în lupte inutile pentru câștigarea custodiei asupra nepotului său, Karl, dar în pofida acestui haos și a surzeniei totale, în această „ultimă” perioadă a compus opere muzicale remarcabile: ultimele șase cvartete pentru coarde, *Missa Solemnis* și *Simfonia a IX-a*.

Beethoven a încetat prematur din viață, la vârsta de 56 de ani, din cauza unei infecții pulmonare și a sănătății neglijate. Romanticii de mai târziu savurau faptul că murise în timpul unei puternice furtuni. Multe din problemele lui de sănătate, inclusiv surzenia, au fost provocate de otrăvirea cu plumb.

Din punctul de vedere al structurilor, armoniilor și modelelor, muzica lui Beethoven se sprijină pe tradiția clasică, dar în spiritul său prefigurează arta perioadei High Romanticism. *Simfonia a III-a* reprezintă sinteza perfectă a tradițiilor secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, Beethoven fiind puntea care unește vechiul cu noul. Beethoven – sau mai degrabă amintirea acestuia – a fost îmbrățișat de romantici ca marele precursor. Muzica lui avea un caracter eroic și omul însuși era un simbol al luptei eroice împotriva destinului potrivit. Cu toate acestea, opera lui Beethoven nu trimitea doar la trăirile interioare, ci reflecta totodată și evenimentele lumii din afară, dând glas elocvent epocii de transformare socială și revoltă politică a Europei napoleoniene.

RICHARD TREVITHICK

*S-a născut la Illogan, în anul 1771, și a murit la Dartford, în anul 1833.
A fost inginer și inventator.*

REALIZĂRI:

A făcut posibil transportul pe calea ferată, prin inventarea locomotivei pe șine.

1797 – A inventat pompa cu piston.

1800 – A inventat motorul cu aburi de mare presiune, fără condensare.

1801 – A inventat vagonul cu aburi care se deplasa pe șosea.

1804 – A inventat locomotiva cu aburi care se deplasa pe șine.

1812 – A inventat treierătoarea acționată cu aburi.

RICHARD TREVITHICK S-A născut la Illogan, Redruth, Cornwall, și era fiul unic al lui Richard Trevithick, directorul minei Dilcoath și al altor mine din Cornwall. Tânărul Richard și-a început cariera ca inginer în mină, dedicându-și viața dezvoltării și utilizării motorului cu aburi. În timp ce James Watt preferase presiuni de abur relativ mai scăzute pentru motorul lui, Trevithick a optat pentru o putere mai mare, realizată cu cilindri mai mici.

Cea dintâi invenție importantă a lui Trevithick a apărut în 1797: pompa cu piston, proiectată în scopul îndepărtării umezelii din subteran. În anul următor, aplicând principiul acestei pompe, el a proiectat un motor cu presiune de apă. În 1800, a construit un motor cu aburi de înaltă presiune și fără condensare, care a intrat în concurență cu modelul cu aburi de joasă presiune și vid, construit de Watt.

Ca mulți alți pionieri ai mijloacelor de deplasare acționate cu aburi, Trevithick considera că una din căile de urmat era montarea unui motor cu aburi pe un vehicul, care să se deplaseze pe șosea, lucruri care nu s-au realizat niciodată. Odată apărute, locomotivele și deplasarea acestora pe șine au fost în mod universal acceptate ca soluție. La 1800 însă, calea ferată nu părea o perspectivă inevitabilă – nici măcar pentru Watt însuși. Din 1800 până în 1815, Trevithick a construit mai multe vehicule experimentale cu aburi care se deplasau pe șosea.

Acesta a construit și primele locomotive cu aburi care circulau pe șine precum și mai multe motoare staționare cu aburi. Locomotiva cu aburi a